

Становище

от доц. д-р Райна Димитрова

за дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“
по научната специалност Икономика и управление (индустрия), професионално
направление 3.7. Администрация и управление,
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

тема на дисертационния труд:

„Ролята на държавната комуникационна политика за привличането на чуждестранни инвеститори“

разработен от докторант в редовна форма на обучение

Димитър Цветанов Станишев

Становището е изготвено съгласно Заповед № 164 от 04.02.2019 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

I. Обща оценка на кандидата

Димитър Станишев е докторант в редовна форма на обучение по докторска програма Икономика и управление (индустрия) в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ в Стопанския факултет на ЮЗУ „Н. Рилски“ - Благоевград. Представеният дисертационен труд и свързаните с него публикации дават основание да се направи обоснования извод, че от една страна, докторантът притежава достатъчни и задълбочени теоретични знания и познава в детайли проблематиката, поставена на разглеждане в дисертационния труд и, от друга страна, разполага с необходимия капацитет за провеждане на самостоятелни научни изследвания. За постигането на научните и приложни резултати съществено значение има и фактът, че в периода на докторантурата си той е хоноруван преподавател в катедра „Мениджмънт и маркетинг“.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Във фокуса на дисертационния труд е поставен много важен и актуален за икономическото развитие на страната проблем, свързан с ролята на държавната комуникационна политика за привличането на чуждестранни инвеститори. С оглед на значението на чуждестранните инвестиции като фактор за ускоряване на икономическия растеж в България значимостта на този въпрос ще нараства все повече и в бъдеще. В общ план изследването се поставя в контекста на задълбочения анализ на пречките, които изпитват германските инвеститори в България, както и на въпроса дали една проактивна правителствена комуникация може да влияе върху инвестиционния климат. В структурно отношение дисертационният труд е логически издържан - включва увод, изложение в три глави, заключение и литературни източници в общ обем от 222 стандартни текстови страници. В текста са включени 22 таблици и 17 фигури. Към дисертационния труд има и шест Приложения, Списък на фигурите, Списък на таблиците и Списък на съкращенията, с което общият му обем е 246 страници.

В дисертацията коректно се реферира към 180 литературни източника, включващи научни трудове и публикации на български и чуждестранни автори, нормативни документи, стратегии и др. Докторантът задълбочено е проучил, систематизирал и анализирал достатъчна по обем и обхват литература. Използвани са и статистически данни, съдържащи информация за наблюдаваните процеси, данни от платформата за анализ на медиите „Genios.de“, базата с данни за медийните предпочитания сред германски мениджъри „LAE“, информация от разговори с отделни инвеститори, резултати от авторски проучвания и експертна помощ от изявени специалисти. Това допринася за постигане на поставените цел и задачи на изследването.

Обектът, предметът, основната научна теза и целта на дисертационния труд са определени правилно. Дефинираните задачи произтичат от поставената цел и тяхното решаване би позволило нейното постигане. Формулираните основни изследователски задачи насочват вниманието към основните теоретични и практически въпроси в предметната област на дисертацията. Би могло да се потърси известно окрупняване, респ. намаляване на броя на поставените задачи.

Изследването е методически издържано. Използваните в дисертационното изследване методи за изучаване на проблема са релевантни. Коректно са посочени ограниченията на проучването и затрудненията, пред които то е било изправено.

Като цяло дисертационният труд се отличава със задълбоченост и изучаване на проблемите в тяхната логична последователност, взаимна връзка и зависимост.

III. Оценка на научните и практическите резултати и приноси

Научни и практически постижения:

1. Отделено е необходимото внимание и е направен задълбочен преглед на философията на държавната комуникационна политика. Анализирани са формите и каналите на комуникацията, както и медийната работа. Представени са видовете инструменти в ПР-а, формите и медиите на комуникацията, същността и основните характеристики на комуникационната политика изобщо и на държавната такава в частност.

2. Направена е систематизация на ключовите аспекти на държавната комуникационна политика на Република България в областта на чуждестранните инвестиции. Положителен момент в тази глава на дисертацията е, че са изведени конкретни недостатъци на националната комуникационна стратегия на България за периода 2014-2020 г. Приносен характер има и изводът, че резултатите от анализите показват наличието на комуникационни стратегии и документи, но не и на единна държавна комуникационна политика по отношение на чуждестранните инвестиции. Идентифицирани са институционалните субекти, отговорни за контактите с чуждестранни инвестиции. Би могло да се изведат в сравнителен план функциите на различните държавни органи имащи отношение по тези въпроси.

3. Приносен характер има извеждането на инвестиционните характеристики на България като основен инструмент за генериране на посланията и съдържанието на комуникационните мерки.

4. Направено е проучване на същността и структурата на немските инвестиции в България. Удачно начало на тази част е реализирания подробен теоретичен анализ на същността и формата на чуждестранните инвестиции. Важно значение има фактът, че на база на този анализ са определени както сфери, в които са нужни усилия на държавата за перманентно оптимизиране на инвестиционния климат, така и теми за медийна работа при дефинирането на комуникационната стратегия на България.

5. Извършено е проучване на фазите и участниците при взимане на инвестиционни решения, като се стига до извода, че инвестиционните решения са продукт на няколко фази с участието на различни представители на дадена компания. От изложението се вижда, че докторантът познава задълбочено медийните предпочитания на германските мениджъри, което от своя страна прави установяването на контакт с тях по-ефикасно. Положително може да бъде оценен фактът, че, в съответствие с темата на дисертацията, е поставен специален акцент върху нуждата от последователна медийна работа сред потенциалните и реални германски инвеститори.

6. Съществен позитивен момент е направеният задълбочен емпиричен анализ на структурата и значението на преките германски инвестиции за икономическото развитие на България. Правилно е поставен акцент върху дефицитите в бизнес средата в България според германски инвеститори. Приносно значение има направеният от докторанта SWOT-анализ на България като инвестиционна дестинация.

7. Извършено е проучване на комуникационната политика на България по привличането на преки инвеститори от Германия. Разгледани са обстойно конкретни държавни комуникационни мерки по отношение на германските компании.

8. Ценен приносен момент е направеното изследване на медийното отразяване в Германия на инвестиционния климат в България. Анализът на медийното присъствие в Германия на България е основан на онлайн базата с данни *genios.de*. Предложен и приложен е адекватен методически подход. Удачно и със съществени практически резултати е и направеното сравнение на медийното присъствие на България и на Румъния като основен конкурент на нашата страна по

отношение на германските инвестиции в региона. Качеството на дисертационния труд в тази му част се повишава от формулираните изводи, основани на получените резултати от направеното изследване.

9. Направен е обстоен и задълбочен анализ и оценка на две анкетни проучвания сред германски инвеститори. Представена е тяхната методология. Резултатите от проучванията са коректно обработени, анализирани и интерпретирани, като за графичното им представяне са използвани подходящи графики. На база на тези резултати са направени ценни изводи, имащи приносен характер, които обобщават нагласите на германските инвеститори по отношение на нуждата от комуникационна политика на държавата и конкретните послания, които тя би следвало да отправя.

10. Съществен принос са направените адекватни препоръки за развитие и усъвършенстване на държавната комуникационна политика за привличане на чуждестранни инвеститори, вкл. и представения в Таблица 21 конкретен План за реализиране на посочените препоръки. Важно е да подчертае, че отправените препоръки са в съотнесимост с получените в предходните части на дисертационния труд резултати. Би могло да се потърси по-пълна формулировка на наименованието на този параграф на дисертацията, което по-ясно и конкретно да указва неговото съдържание.

Приноси:

Докторантът е формулирал 6 приноса, които разкриват направеното в дисертационния труд. Те са точно определени и отразяват правилно постигнатите научни и приложни резултати.

Необходимо е да се отбележи, че разглежданият в дисертационния труд проблем за ролята на държавната комуникационна политика за привличането на чуждестранни инвеститори е недостатъчно застъпен в научната литература и стопанската практика. Поради това може да се счита, че докторантът е допринесъл със своя труд за теоретичното му изясняване и обогатяване и за разкриване и развитие на практико-приложните му аспекти.

Димитър Станишев е успял да постигне поставените цел и задачи и да докаже издигнатата изследователска теза.

Дисертационният труд е самостоятелна разработка с висока научна стойност и практическа значимост. Поставеният в него проблем разкрива по-нататъшни възможности за задълбочаване на изследователската дейност.

IV. Публикации, свързани с дисертационния труд

Резултатите от свързаните с дисертационния труд проблеми са представени в 5 публикации в специализирани научни издания. Те отразяват съществени черти на дисертационния труд, с което е осигурена необходимата публичност на постигнатите резултати.

V. Автореферат и справка за приносите

Разработеният автореферат отговаря на изискванията и съответства точно на съдържанието на дисертационния труд. Справката за приносите коректно отразява постиженията на докторанта.

VI. Критични бележки и препоръки

1. Необходимо е по-ясно и категорично подчертаване на собственото мнение по разглежданите теоретични проблеми.

2. Би могло в увода да се направи обобщен преглед на степента на разработеност в научната литература на проблемите, попадащи в обхвата на дисертационния труд.

3. На места би могло да се потърси по-прегледно оформяне и подреждане на текста.

Към докторанта могат да бъдат отправени препоръки във връзка с бъдещата му работа, както следва:

1. Да насочи усилията си към разработване на конкретна методическа рамка за изследване и количествено измерване на ефективността на държавната комуникационна политика за привличането на чуждестранни инвеститори.

2. Да продължава и да задълбочава своите изследвания по проблема свързан с ролята на държавната комуникационна политика за привличането на чуждестранни инвеститори с оглед на неговата многостранност и голяма икономическа и обществена значимост.

Отправените критични бележки и препоръки не намаляват стойността и научно-приложното значение на дисертационния труд и посочените приноси на докторант Димитър Станишев.

VII. Заключение

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема: „Ролята на държавната комуникационна политика за привличането на чуждестранни инвеститори“ е в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Докторантът покрива поставените минимални национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. В заключение считам, че представената за защита дисертация притежава необходимите научни качества и съответства на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Имайки предвид научните приноси, задълбочените изследвания, високото качество и научно-приложната значимост на дисертационния труд изразявам своето положително становище и предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за **присъждане на образователната и научна степен “доктор”** по научната специалност Икономика и управление (индустрия), професионално направление 3.7. Администрация и управление на Димитър Цветанов Станишев.

26.02.2019 г.

Благоевград

Член на научното жури: .....

/доц. д-р Р. Димитрова/